

**Reporting for The Universal Periodic Review of Denmark, 2nd May 2011,
11th session of the Working Group under the UN Human Rights Council
from
The Committee for Underground Refugees, Denmark**

Vi har valgt at indsende vores egen rapport som en frivillig, uafhængig organisation, der arbejder med flygtninge i Danmark. Denne gruppe er særligt udsat for en lang række krænkelse af menneskerettigheder her i landet, og vi har bred viden om emnet idet vi tilbyder individuel rådgivning af flygtninge både under asylproceduren og som ny borger i Danmark. Vi laver også opsøgende arbejde i asylcentre og deltager løbende i den danske debat om indvandring.

BAGGRUND:

Den nuværende regering har siden 2001 gennemført en lang række vidtgående lovændringer, senest en stor revision af Udlændingeloven denne sommer, som næsten alle har til formål at begrænse indvandringen til Danmark, særligt af flygtninge og familiesammenførte personer fra ikke-vestlige lande. Ministeren for området siger nu helt åbent, at vi ikke ønsker indvandrere, som ikke bidrager til samfundet. Et menneskes værd regnes altså ud fra dets handlinger, når det gælder nye borgere – men ud fra dets væren når det gælder indfødte danskere.

Regeringen har bevidst lovgivet på kanten af international lovgivning og udvist en betænkelig mangel på respekt for menneskerettigheder og de fora, som forsøger at forsvare disse. Ofte er en lov konstrueret sådan, at den også teoretisk rammer indfødte danskere, men i praksis kun er et problem for flygtninge og indvandrere. Ligeledes beskrives lovens formål ofte som en hjælp til bedre integration, men skaber i virkeligheden mere udstødelse og diskrimination. Racistiske og fordomsfulde udtalelser er blevet grovere og grovere, selv fra medlemmer af Folketinget, og er løbende blevet mere og mere accepteret i den almene befolkning og i medierne. Selv det at være tosproget betragtes som noget negativt, og indvandrere forbindes konsekvent med problemer, kriminalitet og islam.

Vores kritikpunkter drejer sig hovedsagligt om forskellige former for diskrimination. Det allermest grundlæggende princip i Verdenserklæringen om Menneskerettigheder såvel som for en række af de mere specifikke konventioner er idéen om at alle mennesker er født med lige værd og har krav på samme rettigheder uden diskrimination. I Artikel 2 opregnes, at der ikke må forskelsbehandles på baggrund af race, farve, køn, sprog, religion, formueforhold eller lignende. På følgende områder diskrimineres flygtninge og indvandrere i Danmark:

Permanent opholdstilladelse og statsborgerskab:

Et nyindført pointsystem (i øvrigt indført med tilbagevirkende kraft) stiller ufravigelige krav om bl.a. beskæftigelse og danskundskaber, som store grupper af flygtninge og indvandrere aldrig vil kunne opfylde, uanset vilje. Der kræves bl.a. uafbrudt fuldtidsarbejde i de seneste 4 år eller en lang videregående uddannelse taget i Danmark, samt en eksamen i dansk, som svarer til det niveau, som danske skoleelever afslutter deres skolegang med efter 9 år. Det nævnes endda i regeringens egne bemærkninger til loven, at ikke alle vil være i stand til at opfylde kravene, og der er således tale om en bevidst udelukkelse af rettigheder (bl.a. stemmeret) for den svageste gruppe ansøgere. Danmark har i forvejen Europas højeste krav til statsborgerskab (herunder krav om permanent opholdstilladelse), og der tages ingen særlige hensyn til flygtninge på trods af Artikel 34 i Flygtningekonventionen, som pålægger staterne at lette adgangen til statsborgerskab for flygtninge.

Sprogkravene er meget høje og diskriminerer dermed et stort antal nye borgere, som har svært ved at lære dansk på så højt niveau, bl.a. pga. psykiske problemer, PTSD, begrænset skolegang i hjemlandet, alder eller ordblindhed. Allerede inden den seneste lovændring var antallet af flygtninge,

som fik afslag på ansøgning om permanent opholdstilladelse, kraftigt stigende – fra 5,3% i 2003 til 54,2% i 2009.

Beskæftigelseskravet er ligeledes meget højt og meget rigtigt, således at selv velintegreerede personer med tilknytning til arbejdsmarkedet vil være udelukket. Dette er i praksis diskrimination, idet beskæftigelsesfrekvensen for flygtninge og indvandrere er lavere end for befolkningens gennemsnit, og det danske arbejdsmarked er højt specialiseret.

Ægteskab og familieliv:

- Ægtefællesammenføring:

Den herboende skal: have haft permanent opholdstilladelse i mindst 3 år, være selvforsørgende og ikke have modtaget offentlig støtte i 3 år, råde over egen bolig af passende størrelse og stille en bankgaranti på 8.850€ låst i 7 år. Den tilrejsende skal: straks efter indrejsen bestå en omfattende computerbaseret test i dansk sprog og kultur, som kræver ca. 300 timers danskstudie. Begge skal: være fyldt 24 år, samlet set have større tilknytning til Danmark end til noget andet land (hvor hver part højst kan opfylde 50%). Flygtninge er undtaget fra visse krav, men kun så længe de har behov for beskyttelse.

- Familiesammenføring med børn:

– godkendes kun indtil barnet er fyldt 16 år, og børn ned til 10 år kan afvises med henvisning til at de vil være for gamle til succesfuld integration.

- Gebyr og ansøgningssted:

For blot at indgive ansøgning om sammenføring med børn eller ægtefælle skal der betales et gebyr på 715€ pr. person. Desuden skal der søges fra den tilrejsendes hjemland.

Vores kritik: Denne lange række af krav er stærkt diskriminerende og en reel forhindring for udøvelse af familieliv og ægteskab for mange. Navnlig kravet om tilknytning og permanent opholdstilladelse (beskrevet ovenfor) kan være helt umuligt for et par at opfylde nogensinde, og dermed skiller man familier ad. Hvis man har været dansk statsborger i 28 år er man fritaget, altså en lov der bevidst rammer nye borgere. Børn bør betragtes som børn indtil de fylder 18 år, og loven bør sikre dem samliv med deres forældre. Det nyindførte gebyr samt kravet om selvforsørgelse og bankgaranti er økonomisk diskriminerende, navnlig idet gruppen af flygtninge og indvandrere generelt set er fattigere end resten af befolkningen.

Sociale ydelser og sundhedstilbud:

- "Starthjælp":

Alle, som endnu ikke har haft lovligt ophold i 7 år samt fuld beskæftigelse i 2,5 år i Danmark har kun adgang til en nedsat social ydelse, som udgør omkring halvdelen af den hjælp, som indfødte danskere modtager. Dette betyder, at et stort antal familier, heriblandt også børn født i Danmark af udenlandske forældre, vokser op i stor fattigdom og uden de samme muligheder som deres danske naboer. I bestræbelse på at opnå familiesammenføring eller permanent opholdstilladelse vil mange endog frasige sig ydelser, som de har ret til.

- Sundhedstilbud:

Asylansøgere, både under sagsbehandling og afviste, har kun adgang til akut og smertelindrende behandling og er underlagt et særligt sundhedssystem i asylcentre. Dette er et særligt problem for dem, der lider af traumer og dem, der opholder sig mange år i centrene. Papirløse/udokumenterede har reelt ingen adgang til sundhedshjælp, idet der ikke findes klinikker for dem, og de har ikke adgang i praksis til det offentlige sundhedssystem. Flygtninge/indvandrere med opholdstilladelse har ikke ret til gratis tolk hos lægen og på hospitalet, når de har boet her i 7 år – uanset, hvor godt de klarer sig på dansk. Dette er i første omgang en økonomisk diskrimination, men for folk der ikke kan betale er der tale om en situation, der kan blive direkte livsfarlig pga. sproglige misforståelser ifølge Den Danske Lægeforening.

Svage grupper:

- Kvinder: med de mange krav, som er svære at opfylde, rammes kvinder særligt hårdt. Ofte vil indvandrerkvinder have færre års skolegang bag sig, være mere bundet til hjemmet af mindre børn og have dårligere chancer på et arbejdsmarked som det danske. Selv danske kvinder tjener ca. 20% mindre end danske mænd og er således ikke reelt ligestillede. Voldsramte kvinder, som er ægtefællesammenført, mister deres opholdstilladelse hvis de forlader den voldelige mand.
- Børn af flygtninge/indvandrere rammes ofte af fattigdom, eller forhindres endog i at bo i Danmark hos en forælder. En ny lov fratager barnet dets opholdstilladelse hvis forældrene sender det på "genopdragelse" i oprindelseslandet. Man ser ikke på, om børn i asylsøgende familier kunne have et selvstændigt asylmotiv, og barnets tarv indgår yderst sjældent i afgørelser omkring opholdstilladelse.
- Analfabeter har reelt ingen chancer for nogensinde at opnå permanent ophold og er dermed også udelukket fra retten til ægtefællesammenføring og opnåelse af statsborgerskab.
- Ældre har særligt svært ved at leve op til danskravene og kravet om selvforsørgelse.
- Psykisk og fysisk syge samt traumatiserede og torturofre vil ligeledes have særligt svært ved at leve op til de nævnte krav. Selv flygtninge/indvandrere, som er tilkendt pension pga. varigt nedsat arbejdsevne er ikke fritaget fra kravet om fuld beskæftigelse. Personer med selv mindre alvorlige helbredsproblemer har svært ved at opretholde et fuldtidsjob på det danske arbejdsmarked.
- Ofre for menneskehandel/trafficking har ingen muligheder for at opnå asyl i Danmark, uanset om de samarbejder med politiet omkring bagmændene.

Tortur:

Begrebet tortur er ikke indskrevet i dansk lovgivning, men opfattes som grov vold. Desuden tilbydes torturofre ikke behandling før de får opholdstilladelse, og de må ofte vente meget lang tid på at påbegynde behandling. Der gives ikke dispensation ved ansøgning om fx statsborgerskab pga. PTSD eller andre effekter af tortur. Ofre for tortur bliver fængslede på lige fod med andre asylansøgere (som beskrevet under emnet Retssikkerhed).

Retssikkerhed:

- Mange love på udlændingeområdet er vedtaget med tilbagevirkende kraft. Dette findes der meget få eksempler på i anden dansk lovgivning.
- Asylansøgere har ikke mulighed for at anke et afslag fra Flygtningenævnet til en egentlig domstol.
- Opholdstider på op til 10-12 år er ikke enestående i asylsystemet, selvom sagen normalt er afgjort efter ca. 1 år. Det skyldes, at personen afvises men ikke kan tvangshjemsendes, enten pga. forholdene i hjemlandet eller pga. tvivl om personens identitet. Efter en vis opholdsperiode burde der tildeles en form for opholdstilladelse for at sikre menneskerettighederne for denne gruppe. Det er veldokumenteret, at usikkerheden sammen med livet i lejrene, den manglende ret til arbejde, uddannelse osv. resulterer i alvorlige helbredsproblemer, stigende over tid.
- Personer, som anklages for terrorisme står helt udenfor de almindelige retsregler, og ikke engang deres egen advokat må kende anklagen eller være til stede under retssagen.
- Personer, som tilkendes "Tålt Ophold" administrativt (fx pga. anklage om terrorisme), har daglig meldepligt i et særligt center. Dette betyder både en straf uden fair retssag, straf uden tidsbegrænsning, indskrænkelse af den personlige frihed og retten til arbejde samt ofte reel forhindring af et familieliv.
- Asylansøgere kan fængsles på ubegrænset tid alene på mistanke om at ville gå under jorden eller have afgivet usande identitetsoplysninger. Mange har siddet fængslet op til et år. Desuden idømmes asylansøgere fængselsstraf for dokumentfalsk hvis de ankommer med falsk pas – dette er direkte imod Flygtningekonventionens artikel 31.

Proportionalitet:

- Hvor en dansk statsborger højst risikerer en bøde eller en fængselsstraf for at begå en ulovlig handling, har det uforholdsmæssigt alvorlige konsekvenser for en ikke-dansk statsborger. Fx kan man blive udvist af Danmark (selvom man har permanent opholdstilladelse) for at deltage i en ikke-

voldelig sit-down strike. En straf på 2 mdr. fængsel kan udskyde adgangen til statsborgerskab med 8 år, og indenfor visse strafområder vil de 2 mdr. endog betyde udelukkelse for evigt.

- Hvis en dansk statsborger bliver fyret fra sit job eller selv siger det op, har det udelukkende økonomiske konsekvenser. Er der tale om en flygtning/indvandrer uden permanent opholdstilladelse kan det have store omkostninger for hele hendes og hendes families fremtid og adgang til diverse rettigheder. Selv en kort periode som arbejdsløs betyder, at man rykker tilbage til udgangspunktet.

Demokrati og medborgerskab:

Et stigende antal mennesker vil komme til at leve deres liv som borgere i Danmark uden at have nogen indflydelse på regeringsmagten, idet kun danske statsborgere har stemmeret og kan stille op selv som Folketingskandidater. En række embeder og tillidshverv kræver ligeledes dansk statsborgerskab. Selv børn, der er født i Danmark af ikke-statsborgere skal søge om statsborgerskab når de fylder 18, og for dem gælder også en række krav. Den store gruppe, der således ikke har indflydelse og rettigheder i deres eget land, vil være i stor risiko for at vende sig imod det samfund, som ikke accepterer dem. Samfundet har på den måde selv skabt en gruppe andenrangsborgere.

KONKLUSION:

Som nævnt i vores ovenstående liste af kritikpunkter rammes flygtninge og indvandrere af en lang række diskriminerende love, desværre ofte bevidst og målrettet fra regeringens side, udfra en nationalistisk tankegang med krav om assimilation. Den danske lovgivning indeholder en uheldig, økonomisk opfattelse af rettigheder for nye borgere, hvor tanken er at rettigheder skal "optjenes" ved at arbejde, lære dansk og tilegne sig en traditionel dansk livsstil. Når kravene samtidig sættes så højt, at mange reelt ikke er i stand til at opnå dem, bliver der tale om diskrimination. Dette mener vi er særligt kritisabelt, idet der ikke blot er tale om en utilsigtet, uheldig forskelsbehandling, men en bevidst tilsidesættelse af menneskerettighedsprincipperne.